

ኢትዮጵያ - ነትጉ ጸቢብ ፖለቲካ

ኢትዮጵያ ብአዝዩ ተሃዋሲ ታሪካዊ መድረኽ ትሓልፍ አላ። ወያነ ካባ ኢትዮጵያውነት ተኸናኒቡ፣ ጸቢብ ዕላማታቱ ከተግብር ከም መጋባርያ ክጥቀመሉ ዝጸንሐ ገዛኢ ሰልፊ ኢህወደግ፣ ብውሽጡ ተዘሪገ፣ ኣብ ሓድሕዱ ምትእምማን ኣዋፊኡ፣ ነቲ ጥምረት ዘቐማ ውድባት ኣብ መንጎ ፍትሓዊ ምንብባር ዝጠልብ ህዝባዊ ሕቶን ምርጋእ ምልካውነት ሓደ ጸቢብ ጉጅለን ተዋጢረን ይርከባ።

ብመሰናበዲ ኣዋጃትን ኣፈ-ሙዝን ከይተጸዕደ ብዘይምቁራጽ ዝቐጽል ዘሎ ናዕቢን ተቃውሞን ህዝቢ ኣንጻር'ቲ ስርዓት፣ ንሱ ዘሰዓቦ ከቢድ ዕንወትን ምልማስ ቁጠባዊ ንጥፈትን፣ ብጸቕጢ ህዝቢ ኣሸሓት ናይ ፖለቲካ እሱራት ንምፍታሕ ዝተወሰደ ርቡጽ ስጉምቲ፣ “ገምጋም ጌርና፣ ጉድለታትና ብዘይንሕሰያ ተነቓቕፍና፣ ዝጸንሓና ግዕዘይ ኣካይዳ ክንእርም ኢና” ዝዓይነቱ ጠባሪ መግለጺታት፣ ምልውዋጥ መናብር ናይቶም ብብልሽውናን ዝተፈላለዩ ገበያትን ዝተቐማጥዑ ላዕለዎት ሓለፍቲ፣ እቲ ብቐደሙ እውን ወሳኒ ቦታ ዘይነበሮ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ሰልጣን ክለቅቕ ዝተገደደሉ ኩነት፣ ዳግማይ ኣዋጅ ድንጋገ እዞን ሓደጋ፣ “ተካኢ ቀዳማይ ሚኒስትር መን ይኹን?” ኣብ ዝብል ሕቶ ዝተፈጥረ ወጥሪ፣ ዓሌት ዝመንቀሊኡ ሓድሕድ ምጥቕቃዕ ዜጋታት፣ ግፍዒን ቅትለትን ሰላማዊ ህዝቢ ብወተሃደራት መንግስቲ፣ ምቅጻል ዓድታትን ምምዘባል ብኣማኢት ኣሸሓት ህዝቢን፣ ብሰንኪ መስፋሕፍሒ ስጉምቲታት ወያነ፣ ብሕቶ መንነትን ዋንነት ግዝኣትን ዝተጋህደ ግጭትን ምትፍናንን ክልላት፣ ገለ ካብቲ ኣብዚ ቀረባ ጊዜ ዝተራእየ ጉሉሕ ፍጻመታት እዩ።

ኣብ ከምዚ ዓይነት ሕብረ ብዙሕ፣ ዓሚቕን ዝተሓላለኸን ጸገማት ዝሓቕፈ ተሃዋሲ መድረኽ፣ ኩነታት ኢትዮጵያ ናበይ ከምርሕ ይኸእል? እቲ ዘሎ ሲናርዮታት እንታይ'ዩ? ብርጉጽነት ምእማት ዝከኣል ኣይኮነን። እታ ሃገር ካብ ቁጽጽር ወጸኢ ከይከይድ ዘሻቕል ከቢድ ኩነታት ግን ገጠምዎ ኣሎ።

እዛ፣ ዘባዊት ሓይሊ ንኸትከውን ያኢ፣ ኣዝዩ ብዙሕ ድጎማ ዝፈሰሳ ሃገር፣ ናይ ፈደራሊዝምን ደሞክራሲን ተሞኩሮኣ ንካልኣት ኣርኣያ ክኸውን ዝተባህለላ፣ ዓቃብ ሰላም ብምውፋር ዝተናእደት፣ ብድርብ ኣሃዝ ቁጠባዊ ዕብዩታ መናፍሕ ዝተገብረላ ኢትዮጵያ፣ ካብ ትጽቢት ብዙሓት ወጸኢ፣ ብዓሚቕ ቅልውላው ዝተሓመሰትሉ ምክንያት ንተዓዘብቲ ማዕዶ ከገርም ይኸእል ይኸውን? እንተኾነ፣ መዘዝ ናይቲ ስርዓት ወያነ ካብ ፈለማ ዝተኸተሎ ፖለቲካን ብሓይሊን ሸርሒን ተዓብዒቡ ዝጸንሐ ህዝባዊ ስምዒትን ንዝፈልጥ ግን፣ እዚ ነትጉ'ዚ ከገርሞ ኣይክእልን።

ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ፣ ብብዝሒ ህዝቢ ቀዳመይቲ፣ ብሰፍሓት መሬት ድማ ካልኣይቲ እትሰራዕ ኢትዮጵያ፣ ድምቕቲ መርኣያ ናይቲ ንዓመታት ንዘባና ኣብ ዘዩቋርጽ ፖለቲካዊን ቁጠባዊን ቅልውላው፣ ግጭትን ዘይምርግጋእን፣ ድሕረትን ድክነትን ዘዕነዩ ዘሎ ጸቢብ ፖለቲካን ሳዕቤናቱን እያ።

ከምዝፍለጥ አብ ሓደ ሃገር ዝርከቡ ብሄራት ወይ ብሄረሰባት ብፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊን ባህላዊን ምስግጋርን ውህደትን እዮም፡ ስሙር ሃገር ንምጻን ዝበቐዮ። ወያነ ግን፡ ካብ ሃገራዊ ዕላማ ንላዕሊ፡ ትሕተ- ሃገራዊ ጥሙሓት ዘቐደመ ጉጅለ ብምጻኑ፡ ብቻልሲ ውጽዕ ህዝቢ ኢትዮጵያ ብሓፈሻ፡ ብረዚን መስዋእቲ ህዝቢ ትግራይ ድማ ብፍላይ አብ መንበረ ስልጣን ምስ ተኸዮጦ፡ ናብ ጸቢብ ረብሓታቱ እዩ ኣህነፍኒፉ። ቀንዲ መሳርሒ ናይዚ ዕላማ'ዚ ገይሩ ዝወሰዶ ድማ ንህዝብታት ኢትዮጵያ ሓድሕድ ዘናቑት ዓሌታዊ ፖለቲካ'ዩ። ሃገር ምምቕቓልን ምንቕትን እውን እንተኾነ፡ ብዘይ ደገፍ ሓያላት ኣይክኣልን'ዩ ስለዝበለ ከኣ፡ “እምባ ይኾነኒ'ዮም” ናብ ዝበሎም ሓይልታት ግዳም ብምጽጋዕ፡ እሙን ኣገልጋሊ ምጻኑ ከረጋግጽ ሰላምን ቅሳነትን ዞባና አብ ዝዘርግ ኣጀንዳ ሓይልታት ወጻኢ ቀንዲ መጋበርያ ኮይኑ ክዋሳእ ጸኒሑ። ወያነ አብ ልዕሊ'ቲ በዓል ድማዑ ዝኾነ ህዝቢ ኤርትራ ከምኡ'ውን አብ ልዕሊ ጎረቤት ህዝቢ ሶማሊ ዝፈጸሞ ቅሉዕ ወራር፡ ግዳማውያን ሓይልታት ንምሕጓስ ድኣ እምበር ህዝቢን ሃገርን ኢትዮጵያን ካብኡ ዝረብሕዎ ነገር ስለዝነበረ

ኣይኮነን።

ሎሚ ካብ ዝኾነ እዋን ንላዕሊ ብሩህ ኮይኑ ከምዘሎ፡ እቲ አብ ኢትዮጵያ ተኸሲቲ ዘሎ ነትጉ ቀንዲ ጠንቁ፡ መራሕቲ ወያነ አብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ኮነ ብዘባ ደረጃ ክኸተልዎ ዝጸንሑ ትሕተ-ሃገራዊ ፖለቲካ እዩ። ወያነ፡ ድሌት ህዝቢ ዝውክል፡ ሃገራዊ ዛዕባ ዘለዎ ፖለቲካዊ ሓይሊ እንተዝነበር፡ ህዝቢ ኢትዮጵያ ቀሲኑ ክነባበር ዘኸእሎ ርጉእ ፖለቲካዊ ስርዓት ክፈጥር ምሉእ ዘይጉዳል ዕድልን ተኸእሎን ነይሩዎ እዩ። የግዳስ ረብሓ ጉጅለኡ ጥራይ ስለዝገጠ፡ አብ ክንዲ ቅኑዕ መኣዘን፡ ሓደገኛን ኣዕናውን መገዲ ክኸተል መሪዱ። ከም ሳዕቤን ናይቲ ዝፈጸሞ ስትራቴጂያዊ ጌጋታትን ኣሉታዊ ደገፍ ግዳማውያን ሓይልታት ከኣ፡ ጉጅለ ወያነ ሰላምን ርግኣትን መላእ ቀርኒ ኣፍሪቃ ክሓማምስ ጸኒሑ፡ አብ መወዳእታ ንገዛእ ርእሱ ክወጽ አብ ዘይክእል ዓዘቕቲ ጥሒሉ፡ የዕለብጥ፡ ይቐዘምን ይጣራዕን ኣሎ።

ዘለናዮ መድረኽ፡ ጸቢብ ፖለቲካ ጉጅለ ወያነ ዕርቃኑ ዝወጸሉ፣ ጽልኢ ህዝቢ ኢትዮጵያ አብ ልዕሊ'ዚ ጸረ ሃገራዊ ሓድነት ዝኾነ ኣዕናዊ ጉጅለ አብ ዝለዓለ ደረጃ ዝበጽሓሉ፣ ወያነ እንተላይ አብቲ መሰረተይን ቀንዲ ደጀነይን ዝበሎ ህዝቢ ትግራይ እምብዛ ዝተፈንፈነሉ መድረኽ እዩ። አብ ምድሪ ትግራይ፡ ኦሮምያ፡ ኣምሓራ፡ ሶማሊ፡ ዓፋር፡ ቤንሻንጉል፡ ጋምቤላ፡ ክልል ደቡብን ካልኣን ዘሎ ሰላማዊ ተቃውሞ፣ ህዝባዊ አብያን ፍኑው ናዕቢታትን፡ ካልኣ ዘይኮነ ምህርቲ ናይዚ ጸቢብ ፖለቲካ ጉጅለ ወያነ እዩ። ኢትዮጵያ ብሰንኪ'ዚ ፖለቲካ'ዚ፡ ብቁጠባ እውን ናብ ሓደገኛ ውድቀት ትንቁት ዘላ ሃገር እያ። እቲ ድርብ ኣሃዝ ተባሂሉ ከበሮ ዝተደሰቐሉ ቁጠባዊ ዕብዮት፡ ነቲ ብገዚፍ ድጎማን ቀለተን፡ አብ እንግድዓ ህዝቢ ኢትዮጵያ ብዝተጸዕነ ናይ ልቓሕ ባላ ተደጊፉ፡ ውሑዳት ካብ መጠን ንላዕሊ ሃብቲ ዘኸሰቡትሉ፡ ብዙሓት ድማ ብሕሱም ድኸነት፡ ሕማም፡ ጥሜትን ድሕረትን

ዘተገርፍሉ ማሕበረ ቁጠባዊ ህይወት ናይታ ሃገር ዝገልጽ ድኣ እምበር ንዕብዮት ሃገር ዘመልክት ከምዘይነበረ ሕጂ ከም ጸሓይ ቀትሪ ደሚቕ ኣሎ። ነዚ ሓቂ'ዚ ስለዝግንዘብ ድማ እዩ፡ ህዝቢ ኢትዮጵያ ንትካላት ጉጅለ ወያነን ናይ ውሽጢን ደገን መፋግርቶምን ዒላማ ተቓውሞኡ ክገብረን ዘተራእዩ።

ስርዓት ወያነ፡ ካብዚ ተሸሚምዎ ዘሎ ዓዘቕቲ ውድቀት ንምውጻእ፡ ኣብ ስለያዊን ጸጥታዊን ስራሕ ገዚፍ ወጸኢታት እናኖሰሱ፡ ግዜኡ ብዝሓለፎ ናይ ፖለቲካ ትያትራትን ድርሳናትን ንህዝቢ ኢትዮጵያ ክጠብብር፡ ንህዝቢ ትግራይ ድማ “ኣድሕነኒ” ክብል ይፍትን ኣሎ። እዚ ናይ ቀበሌ ተስፋ ምዕልባጣት ግን ፋይዳ ክህልዎ ኣይክእልን። ካብ ሕጂ ንደሓር መጻኢ ዕድል ኢትዮጵያ፡ ኣብ ኢድ ህዝቢ ኢትዮጵያ ድኣ እምበር ኣብ ኢድ ወያነ ኣይኮነን። ህዝቢ ኢትዮጵያ፡ ከም ሳዕቤን ናይቲ ወያነ ዘተኸተሎ ኣዕናዊ መገዲ፡ ገጢምዎ ዘሎ ከቢድ ሽግር ብልቦናን ምክእኣልን ጸይሩ፡ ረብሓ ህዝቢን ሃገርን ብምቕዳም ኣብ ቅኑዕ ፍታሕን ሓባራዊ ምርድዳእን ክበጽሕ ድማ ባህጊ ናይ ኩሉ ደላይ ጽቡቕ እዩ።

እንተ መርገጺ ኤርትራ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ፡ ሕጂ ዘይኮነ፡ ካብ ነዊሕ ኣትሒዙ ብዘዩሻሙ መገዲ ዘተነጸረን፡ ኣብ ዘኾነ መድረኽ ተቐይሩ ዘይፈልጥን እዩ። ብደረጃ እምነት ኮነ ግብራዊ ስጉምቲ፡ ህዝቢን መንግስቲን ኤርትራ ንጽቡቕ ናይ ህዝቢ ኢትዮጵያ እንተዘይኮይኑ ንሕማቕ ሓሊኖም ኣይፈልጡን። ህዝባዊ ግንባር ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ፡ ምስ ኢትዮጵያውያን ውድባት እንተላይ ምስ ወያነ ሓቢሩ ዝሰርሐ፡ ንኢትዮጵያ ክገማምዕ ዘይኮነ፡ ሓራ ኤርትራን ሓዳስ ኢትዮጵያን ሕሉፍ ናይ ኩናት ታሪኻዊ ምዕራፍ ዓጽዮን፡ ሸርክነትን ሰናይ ጉርብትናን ክፈጥሩ ካብ ዝነበሮ ሓያል ባህጊን ትምኒትን ብምብጋስ እዩ። መንግስቲ ኤርትራ ነዚ ሕጂ ኣብ ኢትዮጵያ ተኸሰቱ ዘሎ ሳዕቤን ከሎ ገና ስለዘተገንዘቦ፡ ጉጅለ ወያነ ኣብ ሕገ-መንግስቲ፡ ንምብትታን ሃገር ዘዕድም ናይ ምንጻል ዓንቀጽ ከሰፍር፤ ቋንቋታት መሰረት ብምግባር ንህዝቢታት ብስም ፈደራላዊ ምምሕዳር ክገማምዕ፡ ንጸቢብ ረብሓታት ዘገልግል ሓድሽ ክልላዊ ዶባት ክክድፍ እንከሎ፤ እቲ ተግባር ቅኑዕ ከምዘይኮነን ሳዕቤኑ እምብዛ ሓደገኛ ከምዘኸውንን ብዕሊ ኣፍሊጥዎ ነይሩ እዩ። ወያነ ግን ጸቢብ ረብሓታቱ ስለዝዓጦ ዝሰምዕ እዝኒ ኣይነበሮን።

ሕጂ'ውን ድሌት ህዝቢን መንግስቲን ኤርትራ፡ ኢትዮጵያ ናይ ኩሎም ኢትዮጵያውያን ኮይና፡ ስምርቲን ብልጽግቲን ጎረቤት ክትኸውን ድኣ እምበር ድኽምቲን ዘተኸፋፈሉትን ሃገር ክትኸውን ኣይኮነን። ንኻልኣት ክትከፋፍልን ከተዳኽምን ምድላይ ብቐንዱ ከም ወያነ ዝኣመሰለ ብጸቢብ ፖለቲካ ዝምራሕ ዝሓሰቦ፡ ናይ ድኹማትን ርእሰ-ምትእምማን ዝገደሎም ወገናትን ኣተሓሳስባ እዩ። ካብ ልዑል ርእሰ-ምትእምማን ዝመንጨወ ስትራቴጂያዊ ኣጠማምታ መንግስቲን ህዝቢን ኤርትራ ግን፡ ህላወ ስምርቲ ኢትዮጵያ ንኤርትራ ዓቢይ ረብሓ ምዃኑ እዩ

ዝኣምን። በዚ መትከል'ዚ ድማ፡ ህዝቢን መንግስቲን ኤርትራ፡ ሕጂ እውን ከም
ትማሊ፡ ህዝቢ ኢትዮጵያ ዝቐሰነሉ ኣብ ውሽጡን ምስ ጎረባብቲን ብሰኒት ዝነገበረሉ፡
ኣብ መላእ ዞባና ሰላምን ፖለቲካዊ ርግኣትን ዝሰፍነሉ ሃዋህው ንምፍጣር፡
ብሓላፍነታዊ መንፈስ ምስ ህዝቢ ኢትዮጵያ ክሰርሑ ይቐሰቡ እዮም። ኣብ
መወዳእታ ድማ፡ ፍትሓዊ ሕቶ ህዝቢ ኢትዮጵያ ተግዋቲ፡ ውድቀት ወያነ ከኣ
ግድነታዊ እዩ።